

رشد توان مغزی کودک وابسته به چیست؟

شکل گیری و پرورش بخش های مختلف مغز متفاوت است. تحقیقات گوناگون نشان داده است که بیشترین میزان ایجاد سیناپس ها بین تولد تا حدود ده سالگی است. در این مدت شاخه های گیرنده ی سلول های عصبی که دندریت نامیده می شوند به مقدار زیادی رشد می کنند و گسترش می یابند، به طوری که ترلیون ها سیناپس را ایجاد می کنند و یک سلول مغزی می تواند با حدود ده هزار سلول دیگر اتصال یابد.

به نظر می رسد دوره های ایجاد سریع سنایس ها در مناطق خاصی از مغز کودک، ارتباط مستقیم با ایجاد رفتارهایی دارد که توسط این مناطق از مغز هدایت می شوند. دانشمندان بر این باورند که میزان تحریکات رفتاری که نوزادان و کودکان در این مدت دریافت می کنند تعیین کننده ی نوع و مقدار شکل گیری سیناپس ها در مغز آنها و به عبارت دیگر چگونگی پرورش مغز آنهاست.

این که کدام اتصالات مغزی به طور دائم برقرار می ماند وابسته به تجربه های اولیه ی کودک است و نقش اساسی ایفا می کند. اتصالات ایجاد شده در اثر تجربه هایی که تکرار می شوند دائمی و برقرار می مانند و در مقابل، اتصالات ایجاد شده از تجربه هایی که به دفعات لازم تکرار نمی شوند بخش ناچیزی برای باقی ماندن دارند. به طور مثال کودکی که در سالهای اولیه ی عمر، به ندرت مخاطب صحبت قرار می گیرد یا کتابی برایش خوانده نمی شود، ممکن است در سالهای بعد، در فراگیری مهارت های زبانی مشکل داشته باشد و کودکی که به ندرت با او بازی می شود ممکن است در سالهای بعد در سازگاری اجتماعی خود مشکل داشته باشد. **چگونگی**

شکوفائی مغز نوزاد براساس بازخوردی که از محیط اطراف خود دریافت می کند تعیین می شود.

مغز براساس تجربه هایی که دریافت می کند به صورت یک عضو فکری و احساسی عمل می نماید. اتصالاتی که در مغز ایجاد می شوند، تاثیرات مهمی بر رشد عقلانی و احساسی کودکان برجای می گذارند. بنابراین کودکی که از زمان تولد، تجربه های کلامی زیادی داشته است به احتمال زیاد در سالهای بعد بسیار خوب صحبت و گفتگو خواهد کرد. کودکی که شیرین کاری هایش نه با بی تفاوتی که با لبخند پاسخ داده می شود نیز به احتمال زیاد در سالهای بعد، از شعور عاطفی بالایی برخوردار خواهد بود (سیلبرگ، ۱۳۹۰، ص ۵-۶).

^۱ - اتصالاتی که نرون ها با یکدیگر برقرار می کنند سیناپس نام دارد.

مغز انسان به شکل منحصر به فردی برای بهره بردن از تجربه ها و آموخته های نخستین سالهای عمر او خلق شده است! (سیلبرگ، ۱۳۹۰، ص ۷) تحقیقات می گوید ظرفیت کودک در کنترل احساسات، به تجربه ها و رابطه های اولیه زندگی او بستگی دارد (سیلبرگ، ۱۳۹۰، ص ۱۲).^۲

^۲- سیلبرگ، جکی. (۱۳۹۰). ۱۴۰ بازی فکری با بچه ها. ترجمه آناهیتا آذری، تهران: قدیانی.
استخراج از: سیدمحمد خردمند (SM.Kheradmand@gmail.com)